

Statsminister
Gro Harlem Brundtland

Tale under Regjeringens middag for Chiles president Patricio Aylwin i forbindelse med hans besøk i Norge, Akershus Slott, 1. juni 1993.

Kjære President Aylwin,
Fru Aylwin,
mine damer og herrer,

Det er en stor glede å ønske Chiles president og hans følge hjertelig velkommen til Norge.

Selv om den geografiske avstanden mellom Norge og Chile er stor, er Chile likevel så nært og har lenge stått sentralt i svært mange nordmenns bevissthet. Engasjementet for demokrati og menneskerettigheter i Chile har vært sterkt i Norge. Vi har fulgt den politiske og demokratiske utvikling i Chile de senere år med økende sympati og har stor respekt for den måten Chile har tatt fatt i tidligere tiders store økonomiske problemer. Vi ønsker at denne utvikling må fortsette til det beste for de brede lag av Chiles folk.

Her i kveld har vi samlet nordmenn som alle har vært eller ønsker å bli involvert i kontaktene mellom våre to land, på områder som handel, kultur, journalistikk og diplomati og andre venner av Chile.

Våre to land har mer til felles enn mange skulle tro. Vi har hav og fisk, fjell og mineraler, fjorder og fossefall. Norge har Europas lengste kystlinje, Chile har Amerikas lengste kystlinje. I Norge har vi verdens nordligste by, Hammerfest, i Chile verdens sørligste, Punta Arenas. Mange sier at landskapet i Chile har sterke likhetstrekk med vårt eget land. Så er det nok disse geografiske likhetene som gjenspeiler seg i folks væremåte og yrkesvalg. For vi legger jo begge stor vekt på fiske, energiproduksjon og skogindustri.

Deres besøk, Herr president, og Stortingets utenrikskomite's besøk til Chile i januar er synlige bevis på våre gode forbindelser. Vi vet det ikke alltid har vært slik. I junta-tiden sto Norge og makthaverne i Chile fjernt fra hverandre. Vår innsats var særlig rettet mot å hjelpe chilenske menneskerettighetsorganisasjoner, og vi tok også imot mange politiske flyktninger. Vår kritikk av juntaen var hard. Og vi vet, President, hvordan De selv var blant lederne i den brede folkebevegelsen som i 1988 sa nei til fortsatt diktatur i Chile. De første frie valg på 17 år la igjen grunnstenen til politisk demokrati i Chile.

Gjennom det såkalte Demokratifondet støttet Norge den gang den nåværende regjeringsalliansen Concertación da den var i opposisjon. Dette gjaldt valgkampen og det gjaldt tiden mellom valget og regimeskiftet. Fra vår side var dette en politisk håndrekning i en vanskelig overgangsfase fra diktatur til demokrati.

Chile var også det første land som fikk demokratistøtte under vår nye ordning fra 1990. Her har vi støttet sosial utvikling, småbedrifter, juridisk assistanse til lokalsamfunn, vanningsanlegg for småbønder, og kvinnesenter for å nevne noe.

Den chilenske økonomien har av flere blitt beskrevet som en av de sterkeste i Latin Amerika, med høy økonomisk vekst og en betydelig økonomisk stabilitet. Financial Times kåret i fjor Alejandro Foxley til verdens beste finansminister.

Takket være utenrikshandelen er Chile meget godt rustet for internasjonal konkurranse. Dere har imponerende rekorder i eksporten. Chilenske foretningsfolk har vist beundringsverdig initiativ i å finne nye markeder for nye varer. En av eksportvarene som har hatt stor suksess her i Norge de siste år er chilenske viner, som vi kan glede oss over her i kveld.

Interessen for Chile er stigende også i norsk næringsliv. Vi håper Eksportrådets næringslivsseminar, som De åpnet idag vil bli startskuddet til en økt samhandel.

Som et synlig bevis på det gode forholdet mellom våre to land har utenriksminister Silva Cimma og handelsminister Godal i dag undertegnet en avtale om gjensidig investeringsbeskyttelse. Den innebærer større sikkerhet for norske og chilenske investorer og er en kraftig oppmuntring til næringslivet til å gripe de muligheter som byr seg

Den positive utviklingen i forholdet mellom Chile og Norge har også ført til økt aktivitet på det kulturelle felt. Jeg er blitt fortalt at to norske Nobelpris-vinnere i litteratur, Sigrid Undset og Knut Hamsun er godt kjent og mye lest i Chile, og at fru Aylwin spesielt er kjent med Sigrid Undsets litteratur. I år feirer vi i Norge jubileum for Edvard Grieg, og en av vår tids største Grieg-tolkere er chileneren Roberto Bravo. En av verdens litteraturens største poeter, Nobelpris-vinneren Gabriela Mistral, skal visstnok ha blitt inspirert til sin skrivning av nettopp Griegs musikk.

Gjennom å forsterke den kulturelle aktiviteten mellom Norge og Chile håper vi også å styrke båndene til de chilenerne som under sin landflyktighet tilbrakte kortere eller lengre tid i Norge.

Jeg er glad for at Presidenten har hatt anledning til å oppleve norsk natur og kultur på nært hold i løpet av pinsen. Jeg håper besøket på Lillehammer ga et inntrykk av hvordan vi anstrenger oss foran de olympiske vinterleker i februar neste år.

Besøket har kanskje også gitt nyttige inntrykk som kan formidles til Chile's alpinister, for vi har merket oss at de er i sterk fremgang, og vi tror de vil hevde seg sterkt i OL. Jeg vet ikke om våre utøvere vil trene i Andesfjellene i år slikt de har gjort tidligere, men uansett - også skisport

knytter nordmenn og chilenerne sammen.

Herr president; De har høstet stor respekt over en hel verden, som De har det i Norge, for den måte de har ledet Deres land gjennom en periode av nasjonal forsoning. Endringene i Chile innebærer en større bredde i forholdet mellom vår to land. Deres besøk er for oss en viktig markering av den vei Chile har gått mot demokrati parallelt med de store endringene i andre verdensdeler, ikke minst i vår egen.

Det norske folk har ikke lett for å glemme. De bånd som ble knyttet under vanskelige år vil leve videre inn i neste århundre samtidig som nye blir knyttet. Jeg vil få lov til å utbringe en skål for president Patricio Aylwin personlig og for vennskapet mellom Chile og Norge.